

PROGRAM

PROSJEKTKONKURRANSE

Kulturhistorisk senter – Avaldsnes

Utarbeidet av Marit Synnøve Veia

INNHALDSFORTEGNELSE

1.0 INNBYDELSE

2.0 HISTORISKE FORHOLD

3.0 BAKGRUNN

4.0 AVALDSNES – TUSENÅRSSTED FOR ROGALAND FYLKE

5.0 SPESIELLE OMRÅDEFORHOLD

- 5.01 Eksisterende arealbruk
- 5.02 Verneforhold
- 5.03 Forholdet til kommuneplan
- 5.04 Valg av tomt for kulturhistorisk senter
- 5.05 Sitat fra gjeldende reguleringsplan
- 5.06 Beskrivelse av tomte og andre bygg i området
- 5.07 Trafikkmessige forhold
- 5.08 Utsikt
- 5.09 Innsikt
- 5.10 Vegetasjon
- 5.11 Topografi
- 5.12 Grunnforhold
- 5.13 Sol
- 5.14 Temperatur
- 5.15 Nedbør
- 5.16 Vind
- 5.17 Støy
- 5.18 Offentlig ledningsnett

6.0 GENERELLE KRAV TIL PROSJEKTET OG FUKSJONSBESKRIVELSE

- 6.01 Generelle krav
- 6.02 Faglig innhold
- 6.03 Kommentarer til romprogrammet

7.0 ROMPROGRAM

8.0 VIRKEMIDLER

9.0 KONKURRANSETEKNISKE BESTEMMELSER

- 9.01 Vedlegg til programmet
- 9.02 Befaring av konkurranseområdet
- 9.03 Spørsmål til forståelse av programmet
- 9.04 Krav til innlevert materiale
- 9.05 Navneseddel
- 9.06 Innlevering av utkast
- 9.07 Forsikring
- 9.08 Honorar
- 9.09 Eiendomsrett og nytterett
- 9.10 Jury
- 9.11 Konkurranssekretær

Vedlegg

1.0 INNBYDELSE

Karmøy kommune innbyr til begrenset prosjektkonkurranse om prosjektering av et kulturhistorisk senter på Avaldsnes, Karmøy. Innbydelsen skjer i henhold til Tjenestekjøpsforskriften og Arkitektdirektivet.

På Avaldsnes har vi innenfor et geografisk begrenset område, rike funn og kulturminner som spenner over et tidsrom på 10.000 år. Det kulturhistoriske senteret skal fortelle og fortolke denne historien slik at den blir tilgjengelig for det brede lag av befolkningen.

Hovedvekten av formidlingen skal legges på de 3000 år Avaldsnes var et maktsenter (fra 1500 f. Kr til 1500 e.Kr.) Som maktindikatorer brukes kjempehauger, kongsgård og steinkirke. Avaldsnes er det eneste sted i Norge som har kjempehauger fra alle tidsepoker, samtidig har stedet kongsgård og steinkirke.

Fyrstene som i sin tid satt på Avaldsnes, etterlot seg mektige spor i kulturlandskapet, og i dag er middelalderkirken, bygget av kong Håkon Håkonson rundt 1250, det mest framtrædende kulturminnet i området. Arkeologiske prøveundersøkelser viser at jorda og sundet fremdeles gemmer en mengde materiale som kan gi ny kunnskap om norsk historie. Siden Avaldsnes også har en sentral plass i kongesagaer, fornaldersagaer og kvad, blir det sagt at man på Avaldsnes har mulighet til å få bekreftet eller avkreftet de historiske kildenes troverdighet.

Det kulturhistoriske senteret skal også initiere nye forskningsprosjekt og vil i tillegg til den faste utstillingen ha en egen avdeling for temporære utstillinger som viser nye forskningsresultater. Avaldsnesprosjektet har allerede gjennomført flere forskningsprosjekt som har gitt oppsiktsvekkende resultater. Det mest aktuelle forskningsprosjektet vil i årene som kommer være konsentrert omkring havneområdet like utenfor senteret. Sommeren 2000 ble det her funnet en svært godt bevart middelalderhavn, sammen med den hanseatiske handelsstasjonen "Notau" som man har lett etter siden slutten av 1800-tallet. Dateringer fra sundet og

på land viser at havneområdet har vært brukt siden 300-tallet, og foreløpig har vi bare berørt overflaten.

Senteret skal ligge i et område av svært stor kulturhistorisk verdi, og det er helt avgjørende at den arkitektoniske utformingen av senteret er innordnet middelalderkirken og det kulturhistoriske landskapet. For å få fram de beste løsningene på denne vanskelige og utfordrende oppgaven, valgte Karmøy kommune å invitere til en prosjektkonkurranse. Blant de 40 arkitektkontorene som meldte sin interesse, vil Karmøy kommune innby følgende fem kontorer til å komme med et konkurransebidrag om kulturhistorisk senter på Avaldsnes.

Eggen Arkitekter AS
Lund & Slaatto Arkitekter AS
Stein Halvorsen AS
Telje – Torp – Aasen Arkitektkontor AS
Link Arkitekter AS

Den oppnevnte juryen vil etter en grundig vurdering gi sin innstilling videre til Karmøy kommune. Det forventes at programforslaget for prosjektet gjennom konkurransen skal gi flere spennende konkurransebidrag.

Målet er at det kulturhistoriske senteret på Avaldsnes skal stå ferdig våren 2004.

Karmøy kommune torsdag 12. oktober 2000

Kjell Arvid Svendsen
ordfører

2.0 HISTORISKE FORHOLD

Avaldsnes blir kalt Norges eldste kongesete fordi Harald Hårfagre la hovedgården sin her etter slaget i Hafrsfjord ca 870. Hanseatiske kjøpmenn brente ned kongsgården i 1368, men den må ha blitt gjenoppbygd fordi gamle dokumenter nevner Avaldsnes som kongsgård til inn på 1400-tallet. I folks bevissthet er Avaldsnes først og fremst forbundet med de første norske rikskongene, men da vikingtidas kongeslekt bodde på stedet, hadde Avaldsnes allerede vært et maktsenter siden bronsealderen.

Det var den strategiske beliggenheten ved Karmsundet som gjorde at Avaldsnes var et maktsenter i 3000 år. Herfra kontrollerte herskerne skipstrafikken langs norskekysten og eksporten av varer som kom innenfra fjordene. Avaldsnes var også en glimrende base for skip som skulle over Nordsjøen, og stedet var tidvis et internasjonalt maktsenter. Rike arkeologiske funn vitner om utstrakt oversjøisk kontakt, og historien forteller at kongesetets vekslende oppgangs- og nedgangstider var tett knyttet sammen med internasjonale hendelser ute i Europa.

Deler av Flagghaugfunnet som vitner om at den hauglagde fyrsten hadde nær kontakt med Romerriket

Fra Avaldsnes rikholdige historie, kan vi kort nevne:

- 10.000 år med kontinuerlig bosetting
- Rike funn og fornminner fra alle tidsepoker
- Det eneste sted i Norge som har storhauger fra alle tidsepoker
- Norges eldste kongesete. Kongsgård fra 870 – 1450
- Maktsenter i 3000 år
- Tidvis et internasjonalt maktsenter
- Ligger ved skipsleia som gav Norge navn
- Står sentralt i kongesagaer, fornaldersagaer og kvad
- Den første hanseatiske handelsstasjon i Norge
- Norges best bevarte middelalderhavn
- Olavskirken, den eneste av de fire kongelige kollegiatkirkene som fremdeles eksisterer
- Står sentralt i nye forskningsteorier om vikingtid, rikssamling og kristning
- Jorda og sundet gjemmer mange arkeologiske spor som kan gi ny kunnskap om vår nasjonale historie

3.0 BAKGRUNN FOR AVALDSNESPROSJEKTET

Det har vært drevet jordbruk på Avaldsnes siden jordbruket ble innført for ca 5000 år siden, og middelalderkirken har vært i kontinuerlig bruk siden den ble bygget i 1250. Både gårdsdrift og menighet er en viktig ressurs som også understreker den historiske kontinuiteten i området. Men samtidig skaper dette problemer for områdets historiske kvaliteter. Intensiv beiting og nye jordbruksmetoder har ført til jorderosjon som kan ødelegge forhistoriske kulturlag og menigheten har blant annet behov for bedre parkeringsforhold og større gravplass. Det var derfor nødvendig å lage en helhetsplan som kunne samordne de aktiviteter som fantes i området, samtidig som det ble fokusert på historiske verdier og vern av det kulturhistoriske landskapet.

Avaldsnes ble også truet av forhold utenfor selve kulturvernområdet. Karmsundet har fra gammelt av vært en svært viktig kommunikasjonsåre, og Karmsundet er fremdeles Norges mest trafikkerte kystled med mellom 250 – 300 gjennomseilinger i døgnet. De samme forhold som en gang skapte det gamle maktsenteret Avaldsnes, gjør i dag området attraktivt for ny industri med ny kompetanse- og kunnskapsutvikling.

Kulturvernområdet på Avaldsnes er en viktig kulturell og miljømessig ressurs både for undervisningsinstitusjoner, næringsliv, reiseliv og lokalbefolkning. Men kulturvernområdets plassering midt i et ekspansivt og attraktivt næringsområde aktualiserte behovet for å understreke at Avaldsnes også er et av Norges viktigste nasjonalhistoriske områder som må bevares for ettertida.

I 1992 satte Karmøy kommune i gang Avaldsnesprosjektet. Kommunalutvalget i Karmøy er den politiske styringsgruppa for prosjektet, med ordføreren som leder. Rogaland fylkeskommune, Arkeologisk museum i Stavanger, næringslivet i Nord-Rogaland og Karmøy kommune har hele tida hatt representanter i den faglige referansegruppa, som fra og med høsten 2000 også har representanter fra Høyskolen i Stavanger og Stavanger Sjøfartsmuseum.

Avaldsnesprosjektet består av:

- et tverrfaglig forskningsprosjekt
- et program for å skape kulturforståelse og lokal identitet
- en rekonstruert vikinggård, brukt som historisk leirskole og i reiselivssammenheng
- et kulturhistorisk senter kalt Nordvegen Historiesenter

Gjennom Avaldsnesprosjektet ønsker kommunen:

- Å sikre at kulturminnene og det historiske landskapet bevares for framtida.
- Å samarbeide med forskningsmiljøene, samtidig som nye forskningsresultat formidles utenfor faginstitutionene slik at ny kunnskap lettest mulig når ut til flest mulig folk.
- Å bruke kulturminner og historie til å skape en kulturell bevissthet om sammenhengen mellom fortid, nåtid og framtid. Denne historien synliggjøres i Vikinggården med historisk leirskole, kultur- og naturstier og i det planlagte Nordvegen Historiesenter.
- Å bruke vår felles kulturarv som grunnlag for samarbeid over kommunegrenser, fylkesgrenser og landegrenser. Dette har resultert i flere regionale og internasjonale samarbeidsprosjekt.
- Å vise at vår kystkultur har oppstått som en sammensmelting av hjemlige tradisjoner og kulturimpulser utenfra.

4.0 TUSENÅRSSTEDET FOR ROGALAND FYLKE

I år 2000 valgte fylkestinget Avaldsnes som tusenårssted for Rogaland fylke, og Nordvegen Historiesenter blir den fysiske markeringen av tusenårsstedet. Fylkestinget har overfor nasjonale myndigheter også anbefalt at Avaldsnes får status som nasjonalt tusenårssted.

Da Avaldsnes ble valgt som tusenårssted i Rogaland, la fylkestinget særlig vekt på at Avaldsnes er Norges eldste kongesete og at dette gamle kongesetet ligger ved skipsleia som gav Norge navn. Det ble også poengtert at Avaldsnes uttrykker det maritime aspektet som har vært så typisk for Rogaland gjennom alle tider.

Kontakt langs norskekysten og over Nordsjøen viser tydelig igjen i det arkeologiske materialet fra Avaldsnes. Og fremdeles ligger det gamle kongesetet, med sitt historiske landskap, midt i synsranden for alle som reiser sjøvegen langs kysten vår, som et nasjonalmonument og som et minnesmerke om at norsk historie har maritime røtter – selv om det i dag ikke er drageskip, men passasjerbåter, hurtigbåter, fisketrålere og supplyfartøyer som krysser den gamle kongeleia. Når Nordvegen Historiesenter står ferdig, vil det maritime fylket Rogaland, ha et tusenårssted som gjennom sine utstillinger forteller kystfolkets historie fra steinalder fram til i dag.

Gullarmring fra skipsgraven Storhaug. Man må helt til frankerkongen Childriks grav for å finne en lignende gullring.

5.0 SPESIELLE OMRÅDEFORHOLD

5.01 Eksisterende arealbruk

Avaldsnes kulturvernområde omfatter Avaldsnes prestegård og Bukkøy, en av øyene i sundet utenfor prestegården.

Avaldsnes prestegård eies av staten v/ Opplysningsvesenets fond og forvaltes av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Prestegården er på 900 da og ligger på et nes ut mot Karmsundet. Innenfor området ligger Olavskirken fra 1250 med kirkegård. Olavskirken ligger på et platå med god sikt over sundet, og er det mest fremtredende elementet i landskapet.

Olavskirken har vært i kontinuerlig bruk siden den ble bygget, og er i dag en aktiv menighetskirke. Den benyttes også ofte som konsertsted og er sentrum for flere festivaler. Kontorer og forsamlingsrom for menigheten ligger utenfor selve prestegårdsområdet.

Presteboligen ligger på tomte som er avsatt til Nordvegen Historiesenter. Presteboligen ble reist i slutten av 1800-tallet, men er etter dette blitt ombygd og er dessuten i dårlig stand. Den regnes ikke for å være

verneverdig og kan derfor fjernes. Ny bolig til presten vil bli ervervet utenfor prestegården. Også prestens garasje, som ligger ved inngangen til tomte, skal fjernes.

Prestegården drives av en forpakter som bor innenfor området. Pakterboligen fra 1920-tallet ligger delvis på en gravhaug. Det er en framtidig målsetting å flytte pakterboligen til et bedre egnet sted innenfor området. Konkurrentene har anledning til å vise en alternativ plassering av pakterboligen. Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet bygget i 1994 ny driftsbygning på stedet.

Det sentrale området ved selve kirkeplatået er mest berørt av den moderne tid. Like utenfor kirkegårdsmuren i sør, ligger en parkeringsplass. Skjult under P-plassen er det registrert ca 35m av en hemmelig gang og rester av en bygning fra vikingtid/middelalder. Det er ønskelig å markere den hemmelige gangen på overflaten. Parkeringsplassen grenser opp mot en hage som i dag benyttes av forpakteren.

Utenfor det sentrale kirkeplatået framstår prestegårdsområdet som et klassisk kulturlandskap. Forpakteren driver i dag hovedsakelig med sauehold. Han har også noen ungdyr og hester på beiting. I store deler av området er det intakte kulturminner, kulturlag og bosettingsspor.

I nord og øst og delvis mot vest grenser prestegården mot sjøen. Landskapet som grenser opp mot kulturvernområdet i sør og vest, blir delvis brukt til jordbruksformål, delvis til boligformål og delvis til industriformål. Visuelt sett kan elementer som ligger lengre borte, slik som Karmsund bro i nord og Karmsund fiskerihavn i sør, ha større betydning for opplevelsen av området, enn tettstedet og bolighusene i vest.

I 1994 kjøpte Karmøy kommune den skogkledde Bukkøy av Opplysningsvesenets fond. Her er det nå rekonstruert en vikinggård som brukes som historisk leirskole og i reiselivssammenheng. For øvrig er hele Bukkøy et viktig rekreasjonsområde for lokalbefolkning og turister. Adkomsten til Bukkøy skjer ved en sti som går fra det sentrale kirkeplatået og gjennom det historiske kulturlandskapet. Mange benytter også båt for å komme til Bukkøy og Vikinggården.

Rekonstruert langhus fra ca 950

5.02 Verneforhold

Vernehensynet er i dag ivarettatt ved at prestegårdsområdet og Bukkøy er regulert til spesialområde, kulturvern. Det samme gjelder deler av havneområdet ute i sundet. Kulturminnene, både synlige og skjulte, er automatisk fredet i henhold til lovverket. Det er derfor ikke tillatt å gjennomføre tiltak som vil medføre inngrep i grunnen. Området kan nyttes som innmark/kulturbete, men det kan ikke pløyes dypere enn 25 cm. I reguleringsplanen er det satt restriksjoner for hvor storfe kan beite i området. Det er også lagt restriksjoner på private og kommunalt eide områder som grenser opp til prestegården.

5.03 Forholdet til reguleringsplan

Prestegårdsområdet inngår i reguleringsplan vedtatt av kommunestyret 28.03.00. Arealene i planen er vist til bevaring i kombinasjon med andre formål. Arealer for kulturhistorisk senter er vist til bevaring i kombinasjon med byggeområde for offentlige bygninger.

5.04 Valg av tomt for kulturhistorisk senter

Det var den strategiske beliggenheten ved Karmsundet som gjorde at Avaldsnes var et maktsenter i 3000 år. Fra gammelt av var sjøen hovedvegen til kongsgården på Avaldsnes. Både Olavskirken og de fyrsteboligene som har stått på Avaldsnes gjennom tidene, henvender seg til sundet. Også alle gravhaugene som tidligere lå på begge sider av Karmsundet, ble plassert slik for at de skulle sees av sjøfarende som dro forbi. Selve Olavskirken ble reist som en del av kongsgårdsanlegget, dvs. den var en del av et tunanlegg. Det har sannsynligvis stått to kirker på Avaldsnes før den nåværende. Funn av hemmelige ganger i nærheten av Olavskirken underbygger at også disse ble reist i tilknytning til kongsgårdtunet

På bakgrunn av disse forhold satte Avaldsnesprosjektet opp følgende retningslinjer for valg av tomt til det kulturhistoriske senteret.

- Det kulturhistoriske senteret skal fortelle norgeshistorien sett fra Karmsundet. Det er derfor av avgjørende betydning at man fra senteret har synskontakt med sundet som skapte maktsenteret Avaldsnes.
- Alle bygninger som har stått på Avaldsnes gjennom tidene har henvendt seg til sundet. Ved å bygge det kulturhistoriske senteret med sikt mot sundet, følger vi en gammel historisk tradisjon.
- Senteret bør ha nærhet til de kulturminner og det kulturhistoriske landskapet som det fortelles om inne i senteret.
- Senteret bør bygges inne på selve prestegården for å markere at Avaldsnes først og fremst er et viktig historisk område, slik at den framtidige utviklingen inne på prestegårdsområdet må ta hensyn til dette.
- Plasseringen av det kulturhistoriske senteret bør være med å forsterke den historiske tradisjonen med Olavskirken som ledd i et gårdsanlegg uten at man ødelegger eventuelle bygningsrester fra forhistorisk tid eller middelalder. Det kan være en fordel å legge senteret på sted der det har stått bygninger i etter-reformatorisk tid slik at senteret tar det tidligere våningshusets plass og er med på å skape en forbindelse mellom Olavskirken og driftsbygningen.

Før man falt ned på et bestemt tomtealternativ, ble det ført lange samtaler med Riksantikvaren. En hovedutfordring var å finne et tomtealternativ i det sentrale kirkeområdet der det kunne reises et bygg uten av dette ble en visuell konkurrent til Olavskirken. Det var Miljøverndepartementet som til sist pekte på at tomten der den nåværende presteboligen står, kunne være et godt alternativ for det kulturhistoriske senteret. Denne plasseringen oppfyller de tomtekriterier som Avaldsnesprosjektet har kommet med, samtidig ligger tomten på et platå nedenfor selve kirkeplatået.

Avgrænsingen av byggeområdet for kulturhistorisk senter er markert på et eget kart i vedleggene.

5.05 Det kulturhistoriske senteret

Sitat fra gjeldende reguleringsplan

Prgf.1 *Innenfor området skal det oppføres et informasjonssenter med hovedmål å formidle norgeshistorien sett fra Karmsundet. Gjennom faste og vekslende utstillinger og øvrig aktivitet skal funn og fornminner fra avaldsnesområdet brukes til å eksemplifisere kontinuitet og endringer i norgeshistorien fra steinalder til inn i nyere tid. Tematisk skal det fokuseres på oppbyggingen av maktssenteret Avaldsnes som med sine mange kontakter langs norskekysten og over Nordsjøen, kom til å stå sentralt i den norske rikssamlingsprosessen.*

Prgf. 2 Anlegget skal organiseres og gis en utforming som harmonerer og underordner seg de eksisterende bygninger i området, landskapet, kulturminnene og kulturmiljøet.

Prgf. 3 Informasjonssenteret kan ha en grunnflate på inntil 600 kvm og en mønehøyde på inntil 9 meter målt fra kote 20.75. Som grunnlag for endelig utforming av bygget, skal det avholdes arkitektkonkurranse med normene fastlagt av Norske Arkitekters Landsforbund. Basert på arkitektkonkurransens vinnerutkast skal det utarbeides og godkjennes en bebyggelsesplan for området. Før godkjent bebyggelsesplan foreligger, kan byggemelding for informasjonssenteret ikke godkjennes. Denne planen skal vise arealdisponeringen innenfor området, bygningens høyde, fasader og materialbruk. Kulturvernmyndighetene skal trekkes aktivt med i arbeidet med bebyggelsesplanen og skal gis anledning til å uttale seg i samband med utlegging til offentlig ettersyn. Jf plan- og bygningslovens pgf 28-2.

Tomta sett fra nord

5.06 Beskrivelse av tomta og andre bygg i området

På platået nord for tomta ligger en middelalderkirke. Det er helt maktpåliggende og for øvrig vedtatt i reguleringsplanen for området, at det kulturhistoriske senteret harmoner med kirken og kulturlandskapet.

Selve tomta for det kulturhistoriske senteret er på 2,8 da. Tomta framstår som et eget platå som ligger lavere enn selve kirkeplatået, men likevel høyt nok til at man har oversikt over Karmsundet både i nord, øst og sør. I vest er tomta skjermet av en bratt bergvegg/skråning.

På toppen av denne skråningen, ved inngangen til tomta, ligger en delvis rasert gravhaug. I følge Snorre Sturlason skal "kong Augvalds hellige ku" være gravlagt i denne haugen. Arkeologiske prøveundersøkelser viser at kjernerøysa/ gravkammeret fremdeles er intakt. Dette er ikke utgravd og undersøkt, og haugen er fredet i henhold til lov om kulturminner. Det er tanker om å gjennoppbygge haugen til dens opprinnelige høyde som var ca 5m.

Kuhaugen ved inngangen til tomta

Tomta rommer i dag bolig og hage for presten. På 1600-tallet, kanskje før, lå det også en prestebolig på denne tomte, og et gammelt maleri viser prestegårdsbygningene omkranset av en barokkhage. Den nåværende presteboligen ble bygget i siste halvdel av 1800-tallet. Den er sterkt ombygd og i dårlig forfatning. Den regnes ikke for å ha noen spesiell verneverdi og kan derfor rives

Tomta sett fra nordøst

Sommeren 2000 ble det foretatt arkeologiske prøvegravinger innenfor tomtearealet. Prøvegravningene ble i hovedsak foretatt i østre enden av tomte der det var påført store mengder med jord. Under de tilførte massene, fant man tre branngraver fra yngre romertid. Det antas at disse gravene tilhørte ”husfolket” til fyrsten i Flagghaugen. Flagghaugen lå opprinnelig nord for kirken. Den ble åpnet i 1835. Gravhaugen inneholdt en høvdinggrav fra yngre romertid (ca 300 e. Kr) og det mest gullrike gravfunn i Nord Europa fra denne tidsepoken. Det er tanker om en framtidig ettergraving og rekonstruksjon av Flagghaugen.

Tomtearealet er nå frigitt for bygging av det kulturhistoriske senteret. Arkeologer må imidlertid være til stede når tomte skal graves ut. Det ble ikke prøvesjaktet i hele området, derfor kan det fremdeles være forhistorisk materiale under og omkring den nåværende presteboligen. Det er lite trolig at eventuelle funn vil være av en slik karakter at det vil skape vesentlige forsinkelser. Eksempelvis er det lite trolig at det finnes rester av vikingtidas og middelalderens kongsgård på denne tomte. Tradisjonelt ble bygninger i forhistorisk tid og middelalder lagt i høyden, dvs på selve kirkeplatået der det allerede er funnet spor av bygningsrester fra ulike tidsepoker.

Utsikt fra tomte mot øst

Det er ønskelig at konkurransedeltakerne i tillegg til å presentere et konkurransebidrag for det kulturhistoriske senteret, også lager en situasjonsplan som belyser utformingen av uteområdet mellom kirken og senteret. Området dette gjelder er avmerket på eget kart.

5.07 Trafikkmessige forhold, tilgjengelighet, parkering

Adkomsten til Avaldsnes kulturvernrområde fra riksveg 47 skjer ved rundkjøringen i tettstedet Avaldsnes. Herfra kjører man mot øst og passerer både gamle hjem og skole før man kommer inn på selve prestegårdrområdet. I nordøst er det en forholdsvis bratt skråning opp mot prestegården slik at det første man ser er toppen av kirketårnet, deretter avsløres hele kirkebygget litt etter litt. Innenfor landskapet i sør er prestegårdsjordene slakere.

Det er i reguleringsplanen lagt opp til en todelt løsning med hensyn til parkering. Ved inngangen til kulturvernrområdet i sør, ca 400m SV for kirken, skal det ved eksisterende veg anlegges en P-plass for busser og privatbiler. P-plassen blir lagt i en senkning i terrenget og skal benyttes i høysesongen og ved større arrangement. P-plassen skal gis en utforming og et materialvalg som innordner seg det omkringliggende kulturlandskapet. Det vil bli utarbeidet en plan for opparbeiding av P-plassen. Denne planen skal vise terrengtilpasning, materialbruk på parkeringsarealene samt øvrige elementer i området. Asfaltdekke kan ikke nyttes.

P-plassen skal kunne ta 3 busser og ca 150 privatbiler.

Eksisterende parkeringsareal oppe ved kirken har rom for 120 biler. Ideen med en todelt løsning er å skåne det sentrale området ved kirken for mest mulig biltrafikk, men samtidig skal kirkegjengere ikke ha en dårligere situasjon enn i dag. For å gjøre gåturen opp til kirkeplataet med utstillingsbygget så innbydende som mulig, skal det fra P-plassen ved inngangen til området anlegges en gangsti som munner ut i vegen ovenfor kirken. Det skal også settes opp skilt som forteller om kulturminner og historiske hendelser i området.

Det er en fordel at adkomsten til selve utstillingsbygget deles inn i en publikumsinngang for gående og en økonomisk inngang for leveranse av varer til kafeteria, elementer til utstillinger etc.

Flere stier går gjennom kulturvernrområdet. Mest benyttet av allmennheten er gangvegen fra kirkeplataet ned til Vikinggården og rekreasjonsområdet på Bukkøy. På selve Bukkøy er det et eget stinett. For å skjerme

kulturlandskapet og for å aktualisere Karmsundet som ferdselsåre til Avaldsnes, er det allerede lagt opp til at en del av ferdselen i området skjer ved båt. Den gamle prestekaien nedenfor middelalderkirken benyttes av skyssbåter som kommer med besøkende til Avaldsnes. I nærheten av Vikinggården er det også anlagt en ny kai som kan ta imot besøk av større båter. I tillegg er det anlagt ilandstigningsplasser for mindre båter.

Utsikt mot havneområde

5.08 Utsikt

Karmsundet som tidligere tiders "Riksveg nr 1" har dannet grunnlaget for Avaldsnes sentrale posisjon i forhistorien og tidlig historie. Utsikt til sundet har derfor vært et helt sentralt element i valget av tomte for utstillingsbygget.

Fra tomte er det utsikt i NØ, Ø og SØ, og man har dermed utsikt til flere av kulturminnene og åsteder for historiske hendelser. Vi vil spesielt nevne havneområdet like øst for senteret. Her avdekket arkeologene sommeren 2000 det som sannsynligvis er Norges best bevarte middelalderhavn, inkludert den haseatiske handelstasjonen "Notau" som man har lett etter siden slutten av 1800-tallet. I deler av den indre havna er mudderlaget

2,5m dypt, og vi har foreløpig bare berørt overflaten av hva som kan finnes i havneområdet. På land er det også en rekke strukturer som har sammenheng med havneaktiviteter. Få av disse er undersøkt, men vi nevner at en nylig datering av et naustanlegg førte oss 1700-år tilbake i tida, andre dateringer i sundet fører oss tilbake til Harald Hårfages tid.

Marinarkeolog Elvestad med en tysk keramisk krukke fra 1300-tallet

I årene som kommer vil det i havneområdet på Avaldsnes bli gjennomført arkeologiske og marinarkeologiske undersøkelser som kan beskues fra senteret.

5.09 Innsikt

Tomta ligger lavere enn kirkeplatået. Innsikten fra nærmiljøet vil komme fra de omkringliggende jordene i NØ, Ø og SØ der det ikke er boliger. Fra fastlandssiden og sundet er det innsikt til tomta fra NØ, Ø og SØ, med unntak av der Bukkøy skjuler innsikten fra sundet.

5.10 Vegetasjon

Et vesentlig mål for hele Avaldsnesprosjektet er å ta vare på kulturlandskapet rundt Avaldsnes kirke. Slik det framstår i dag er det i hovedsak et klassisk jordbrukslandskap med relativt få fremmede elementer. Det er av overordnet betydning å ta vare på denne rammen rundt middelalderkirken og gårdsanlegget.

Mellom presteboligen og kirken er det fjernet en del sitkagraner

Høsten 1999 ble det fjernet en rekke sitkagraner i skråningen mellom middelalderkirken og tomta for det kulturhistoriske senteret. Men fremdeles er det innenfor kulturvernområdet en del bartreplantninger som framstår som fremmedelement i jordbrukslandskapet. Som vern mot vinden er det bla. satt opp sitkagraner rundt kirkegården. Tilsvarende vindskjerming bør kunne oppnås ved at man planter inn klynger med lauvtrær. Det vil derfor bli utarbeidet en beplantningsplan for området. Planen skal gjøre rede for hvordan den vegetasjonen som er fremmed for kulturlandskapet i området, kan fjernes og erstattes med leplanting med stedegent plantemateriale.

Den generelle vegetasjonen i området består av diverse sorter gress på henholdsvis dyrket mark, kulturbeite og beite. Denne vegetasjonen er isprengt litt nakne knauser og enkelte busker.

Selve tomten for det kulturhistoriske senteret rommer i dag prestebolig med hage. Hagen er delvis omkranset av trær. Inne i hagen står blant annet ei stor blodbøk som kanskje stammer fra den siste perioden av barokkhagen.

Maleri som viser barokkhagen og presteboligen som brant i 1698.

5.11 Topografi

Den aktuelle tomten framstår i dag som et østvendt, flatt platå, nedsenket i forhold til selve kirkeplatået, men høyere enn jordene mot sundet. Tomten faller svakt mot øst fra kote 22 i den vestlige delen til kote 17 i øst.

Arkeologiske prøvegravinger viser at tomten opprinnelig bestod av et lite platå i vest der nåværende prestebolig står, samt en skråning som man har planert ved å påføre masse. Påføringen av jordmasser skjedde sannsynligvis under anleggelsen av barokkhagen på 1600-tallet.

Fra platået i øst, faller landskapet brått i retning av sundet, og her er det dannet en brink som er forsterket med en steingard som sannsynligvis er levninger etter barokkhagen. Det kulturhistoriske senteret skal ikke strekke seg utover denne brinken/steingarden.

5.12 Grunnforhold

Det er ikke foretatt boringer for å sjekke grunnforhold. Under de arkeologiske prøvegravningene støtte man på berggrunn. Terrenget under de påførte massene faller i nord-nordvestlig retning og mot øst. En del av berggrunnen bestod av "råtafjell" som lett smuldrer opp. I nærheten av den nåværende presteboligen, fant man rester av barokkboligen som brant i 1698. Disse ble ikke fjernet

5.13 Sol

Tomten for senteret er østvendt og noe nedsenket i forhold til selve kirkeplatået. På grunn av bergveggen i vest, vil solinnfallet til senteret i hovedsak komme fra nordøst, øst og sørøst

5.14 Temperatur

Med utgangspunkt i målinger ved Utsira fyr og i Skudenes. Middelsestemperaturen fra 1961–1990 varierer vintertid fra +1,7 C° til 5,9 C°. Middelsestemperaturen for månedene juni–august ligger mellom +11 C° og +14,2 C°.

5.15 Nedbør

Med utgangspunkt i målinger ved 4740 Haugesund og 4727 Hydro Karmøy.

Nedbørsnormalen for perioden 1961 – 1990 er:

Haugesund:	1630 mm pr år
Hydro Karmøy:	1430 mm pr år

Minst nedbørsmengde: April: Hydro Karmøy: 70 mm

Størst nedbørsmengde: Sept.: Haugesund: 202 mm

5.15 Vind

Med utgangspunkt i målinger ved Skudenes.

I perioden 1981 – 1992 har hovedvindretningen fordelt seg som følger:

Fra S til SØ	26,2%
Fra NV til N	25,1 %
Vestlig:	10,3%
Østlig	8,9%

De framherskende vindretninger er altså SSØ og NNV, men med et visst innslag av vestlig og østlig vind. Det kulturhistoriske senteret vil ha ly for vestlig og delvis for nordvestlig og sørvestlig vind.

Den kraftigste vinden som er målt er vindstyrke 12 på Beaufort skala (orkan). Denne styrken ble målt i 0,02% av tilfellene og da fra retningen NV – NNV i november.

Høyest nedbør følger sørøstlig og sørvestlig vind, høst og vinter.

5.16 Støy

Følgende støykilder finnes:

- Trafikken på Karmsundet. Dette gjelder især de hurtigbåtene til Flaggruten.
- Støy fra den mekaniske delen av landbruket
- Støy fra kirkeklokker
- Støy fra kraftig vind

5.17 Offentlig ledningsnett/kabler/vann/avløp

Det mest nærliggende ville være å benytte seg av ledningsnettet for vann og kloakk som ble lagt ut til Vikinggården på Bukkøy i 1998. Men i og med at det nylig ble funnet en svært godt bevart middelalderhavn like øst for det planlagte utstillingsbygget, kan dette by på problemer. Det er derfor mest sannsynlig at man må finne andre løsninger:

Vann

Det er lagt kommunal hovedvannledning fram til bebyggelsen ved Veldevegen ca 600m SV for tomta. Videre herfra ligger det en vannledning på 2 tommers tykkelse som går opp til gårdsbruket, presteboligen og kirken. Det er vesentlig å ta hensyn til den private vannledningen ved anleggelse av P-plassen ved inngangen til området

En anleggelse av ny vannledning til utstillingsbygg på den aktuelle tomte, bør følge eksisterende veg av hensyn til automatisk freda kulturminner.

Kloakk

Se man bort fra kloakkledningen som går gjennom sundet fra Vikinggården til Veldetun, er nærmeste utledningsmulighet i dag via kum nr AG03234015. Hvis man følger vegen, ligger denne kummen ca 850m VSV for tomte. Det er et naturlig fall fra kirkeplatået ned til kote 5 i bunnen av Dalasøyla hvor vegen krysses av en bekk. Herfra må avløpsvannet pumpes opp til kum nr AG03234002 i underkant av kote 20.

En etablering av avløpsledning fra et bygg på den aktuelle tomte bør av hensyn til automatisk freda kulturminner følge eksisterende vegløp.

Maleri fra 1710. Presteboligen til venstre for kirken ble revet rundt 1900. Til venstre for presteboligen ligger "Kuhaugen". I forgrunnen "Gloppe", handels- og tingsted fram til ca 1850.

6. GENERELL KRAV TIL PROSJEKTET OG FUNKSJONSBEKRIVELSE

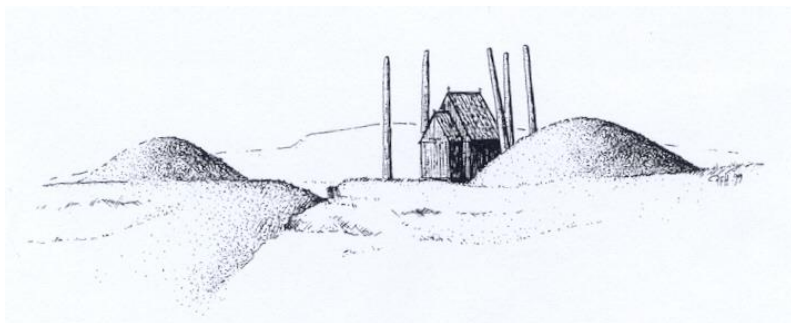
6.01 Generelle krav

Det kulturhistoriske senteret skal ikke overstige et bruttoareal på 1800 kvm. Riksantikvaren har sagt at grunnflaten over bakken ikke skal overstige 600 kvm, og at mønehøyden må være maks 9 meter målt fra kote 20.75. Dette er nedfelt i gjeldende reguleringsplan.

Det er et krav at senteret får en utforming som harmonerer med middelalderkirken, landskapet, kulturminnene og kulturmiljøet.

Senteret skal vise kontinuitet og endringer i Norges historie fra steinalder til inn i nyere tid, ved å bruke glimt fra Avaldsnes historie som eksempel. Hovedvekten skal legges på de 3000 år Avaldsnes var et nasjonalt og tidvis et internasjonalt maktsenter.

Senteret skal skape interesse og forståelse for historie og kulturminner, samt bygge bro mellom forskningsmiljøene og det brede lag av befolkningen.

Ved forrige tusenårsskifte bygget Olav Tryggvason en kirke inni kretsen av hedenske bautasteiner. Gravhaugene Kuhaugen og Flagghaugen ligger henholdsvis til venstre og høyre for kirken

Senteret skal pirre vår nysgjerrighet ved å kombinere de mytiske og magiske fortellingene fra fornaldersagaer og kvad med historiske fakta og arkeologi.

Senteret skal stimulere til undring og refleksjon ved å vise hvordan vi alle er ledd i en kjede som går fra fortid, via nåtid inn i framtida. Den historiske hovedutstillingen skal fungere som et bakteppe for en egen framtidsavdeling som forteller at de som levde før oss, har skapt det samfunnet vi lever i. Nå skal vi skape forutsetningene for framtidige generasjoner. Hvordan vil denne framtida bli?

Senteret skal være et forum for ettertanke og diskusjon, men også for optimisme og troen på at det går an å gjøre noe for å skape ei bedre framtid.

Det er allerede etablert kontakt med høyskoler som vil benytte senteret i sin undervisning, men senteret vil også bli en viktig arena for grunnskolen. Innholdet i utstillingene må være presentert slik at det er interessant for den alminnelige besøkende, samtidig som det utfordrer besøkende som i utgangspunktet har en spesiell interesse for historie.

Vi regner med at senteret vil ha ca 35.000 besøkende pr. år. Målgruppene vil være:

- Et lokalt og regionalt publikum
- Turister (norske og utenlandske, enkeltreisende og grupper)
- Konferansedeltakere og bedriftsbesøk fra Karmøy/Haugesund området.
- Studenter ved Høgskolen i Stavanger og Høgskolen Stord/Haugesund
- Skoleverket (både endagsbesøkende lokalt/regionalt, og grupper som deltar i lokalt/nasjonalt leirskoleopplegg)

Senteret vil ha en minimumsbemanning på tre faste stillinger samt innleid betjening for guiding og salg i høysesongen. Vikinggården på Avaldsnes har allerede 2,5 stillinger ved den historiske leirskolen. Disse vil også være en ressurs ved det kulturhistoriske senteret.

Senteret vil ikke ha faste forskerstillinger. Forskningen blir prosjektbasert og skjer i samarbeid med etablerte forskningsinstitusjoner.

Det vil bli satt krav om adkomst og bevegelighet for handikappede i senteret. Det må være mulig for handikappede å komme til senteret og ha en naturlig rundgang i bygget uten at det skal føles som en belastning for dem. Siden bygget sannsynligvis blir på tre etasjer, vil en heis være den mest nærliggende løsningen for ferdsel mellom etasjene.

6.02 Faglig innhold

Den strategiske beliggenheten ved Karmsundet, skipsleia som gav Norge navn, var av avgjørende betydning for at det ble etablert et maktsenter på Avaldsnes. Det arkeologiske materialet fra alle tidsepoker viser at avaldsnesfyrstene stod i nær kontakt med andre folk og andre land, og maktsenterets vekslende oppgangs- og nedgangstider var avhengig av internasjonale forhold ute i Europa.

Senteret skal derfor formidle at grunnlaget for maktsenteret på Avaldsnes var den strategiske beliggenheten ved Karmsundet, sammen med kommunikasjon, oversjøisk kontakt og kulturimpulser utenfra. Den internasjonale kontakten var i stor grad avgjørende for at det allerede på 700-tallet var etablert et eget kongedømme på Vestlandet med Avaldsnes som sentrum. I dette kongedømme ser man begynnelsen på en statsstruktur som senere ledet opp til samlingen av Norge.

Utstillingene skal både formidle gamle etablerte ”sannheter” og nye forskningsresultat.

Utstillingene blir inndelt i en avdeling der OPPLEVELSEN blir det vesentlige og en dybdeformidlingsdel der FORSTÅELEN står mest sentralt. (Se for øvrig vedlagte idenotat om utstillingene i Nordvegen Historiesenter)

6.03 Kommentarer til romprogrammet

Velkomsthallen

Publikum kommer først inn i en vestibyle som kan ta imot større grupper, samtidig som enkeltbesøkende betjenes i billett-/salgsskranken. I tillegg til vanlige suvenirer, vil salgsavdelingen ha en god del bøker som det kan

være vanskelig å få tak i andre steder i distriktet. Vestibylen blir en del av kunnskapsformidlingen.

Fra vestibylen bør det være direkte adkomst til

- Kafeteria
- Klasserom/ informasjonssal
- Garderobe
- Kontor

Vestibyle, kafeteria og klasserom vil også bli benyttet til konferanser, møter og foredrag. Det bør derfor være mulig å stenge av salgsavdelingen i vestibylen. Velkomstavdelingen bør også kunne stenges av fra utstillingsavdelingen. Vi ønsker en fleksibel løsning mellom kafeteria og klasserom slik at disse ved enkelte anledninger kan slås sammen til ett rom.

Kafeteriaen skal kunne betjene busselskaper, konferansedeltakere og enkeltbesøkende. I kafeteriaen skal de besøkende kunne ta seg en pause i kunnskaps- og opplevelsesinntaket og reflektere over utstillingene mens de inntar mat og drikke. Det er viktig at man i kafeteriaen dels forblir i stemningen fra utstillingen og dels blir inspirert til å fortsette i utstillingen eller å gå ut og oppleve kulturminnene tett på. Det er viktig at man fra kafeteriaen har utsikt til Karmsundet og kulturminnene i det historiske landskapet.

Kjøkkenet skal ha kapasitet til å servere enklere varmretter.

Utstillingsarealet

Utstillingen i Vindushallen blir det første møtet med utstillingene. Her får de besøkende presentert Karmsundet som Nordvegen – ”Norges opphav”. Vindushallen må derfor ha vinduer til Karmsundet som skapte Nordvegen. Også i Vindushallen møter vi hovedtemaet kommunikasjon, oversjøisk kontakt og kulturimpulser utenfra.

Det er mulig at kafeen bør inkluderes i Vindushallen slik at publikum kan se utover de kulturminnene og åstedene for historiske hendelser som er

synlig fra vindushallen, dvs. vi får en egen ”utstillingsdel” i eller i tilknytning til kafeen.

Hovedutstillingen - Opplevelsesavdelingen

Avaldsnes som fyrsteresidens i 3000 år vil stå sentralt i opplevelsesavdelingen. Budskapet må være enkelt, samtidig som det stimulerer vår fantasi og utfordrer vår nysgjerrighet. Vi er ute etter å formidle en STEMNING gjennom lyd, lys, syn, hørsel etc. Denne utstillingsavdelingen skal ikke ha vinduer og den må være skjermet for støy fra kafeen.

For utstillingene er det valgt ut fire elementer som historien fortelles gjennom: Det er KJEMPEHAUGEN – FYRSTEN – SKIPET – SUNDET

Vi står over for en tretusenårig sammenhengende fyrstetradisjon:

- Avaldsnes som Rogalands sentrum og fyrsteresidens i 3000 år
- Avaldsnes som det sentrale maktsenteret i Kystnorge
- Avaldsnes som en av de nordligste uttrykkene for den sentraleuropeiske fyrstetradisjonen
- Avaldsnes som ”Norges eldste kongesete” og hovedsete for Harald Hårfagre
- Avaldsnes som kongsgård i 500 år (fra ca 870 – 1450)

Fordypningsavdelingen

Fra OPPLEVELSESAVDELINGEN skal man kunne gå inn i en egen FORDYPNINGSAVDELING eller i egne fordypningsrom. Avdelingen skal ikke ha vinduer.

Fordypningsavdelingen vil delvis være fast og delvis utskiftbar. Tematisk vil denne avdelingen fokusere på avaldsnesfyrstenes nasjonale og internasjonale kontaktnett gjennom 3000 år.

Fordypningsavdelingen må ha rom for en presentasjon av bronsealder, romertid, folkevandringstid, vikingtid og rikssamling.

Det må også være en egen avdeling for nye forskningsresultater der man presenterer aktuelle forskningsprosjekt, hovedoppgaver o.l innen historie,

arkeologi, etnologi, kunsthistorie, nordisk, latin etc. som tar opp etablerte historiske ”sannheter” til analyse/kritikk. Hvis denne avdelingen har vinduer, må disse kunne skjermes mot sollys.

Det er ønskelig at vi også finner rom til å utdype steinalderhistorien og den geologiske utviklingen.

Framtidsavdelingen

Det er ønskelig at de historiske utstillingene kan danne et bakteppe for en egen framtidsavdeling der forskningsinstitusjoner, bedrifter, kunstnere, skoleklasser etc presenterer sine visjoner og framtidsscenarier for den nye årtusenet.

Kontorer

To kontorer bør ligge i tilknytning til vestibylen.

Adm.- og økonomi-inngang

Det er ønskelig med én økonomi inngang til kjøkkenet og én til utstillings-/mottaksrom. Økonomi-inngangen må ha kjøremulighet fram til bygget (i hvert fall med tralle).

Tekniske rom/ tekniske hensyn

Ventilasjonsanlegg/rom må planlegges slik at inntak av luft kan tas fra nordøst. Materialvalg må vurderes opp mot ønsker om et miljøvennlig bygg med godkjent innneklima. Varmeanlegget skal være varmebårent og ulike energibærere skal kunne benyttes.

Stor rituell gullring fra folkevandringstid. De seks ravnene på ringen kan ha sammenheng med odinsdyrkelse.

7.0 ROMPROGRAM

Kulturhistorisk senter, Avaldsnes

	NETTO AREAL	DELSUM
1. VELKOMSTHALL		
Vestibyle (billett- og salgsskranker, heis)	150	
Garderobe m. oppbevaringsbokser, WC	50	
Kafeteria	100	
<u>Kjøkken, lager m. inngang</u>	<u>40</u>	<u>340</u>
2. UTSTILLING/VANDREAREALER		
Vindushallen	70	
Hovedutstillingen	400	
Fordypningsavdeling	200	
- geologisk utvikling		
- steinalderhistorie		
- bronsealder		
- romertid		
- folkevandringstid		
- vikingtid		
- rikssamling/middelalder		
Fordypningsrom for ny forskning	80	
<u>Framtidsavdelingen</u>	<u>50</u>	<u>800</u>
3. KONTORAVDELING		
Kontorer for senteret	20	
Arkiv/data	20	
Vaktmester	10	
<u>Garderobe for ansatte</u>	<u>10</u>	<u>60</u>
4. KLASSEROM/LAGER		
Garderobe	20	
Klasserom	50	
Lager 1	10	
<u>Lager/verksted</u>	<u>30</u>	<u>110</u>
5. TEKNISKE ROM		
Vent.rom/rom for styring av anlegg, heis	95	
Fyrrom	25	
Trafo- og tavlerom	25	
Div renholdsrom (fordeles på etasjene)	30	
<u>Diverse lager for drift av bygg, heisrom</u>	<u>15</u>	<u>195</u>
TOTALT NETTOAREAL		1500
<u>Brutto/nettofaktor + korridor 20%</u>		<u>300</u>
TOTALT BRUTTOAREAL		1800

8.0 VIRKEMIDLER FOR UTSTILLINGENE

Det er laget et eget "Idènotat for Nordvegen Historiesenter". Når vi står overfor et vinnerutkast, må vi realitetsvurdere hvor mye av innholdet det er mulig å presentere i senteret innenfor det arealet vi har til rådighet og de økonomiske rammene som foreligger, samt hvilke virkemidler som skal brukes. Dette må skje i et nært samarbeid mellom arkitektfirma, utstillingsformgivere og fagfolk innenfor arkeologi, historie, norrøn filologi etc.

Det som må stå fast er:

En opplevelsesavdeling som forteller om "Avaldsnes som fyrstesete i 3000 år" og en fordypningsavdeling som forteller om Avaldsnesfyrstenes nasjonale og internasjonale kontaktnett i bronsealder, romertid, folkevandringstid, vikingtid og middelalder, samt en egen avdeling for ny forskning.

Det arkeologiske materialet fra avaldsnesområdet har for stor nasjonal verdi til at det kan bringes "hjem", men det er lagt opp til at enkelte vekslende funn kan deponeres i senteret og stilles ut for en tid. Det er ikke tatt stilling til hvor i utstillingene disse montrene med originalgjenstander skal stå, men de vil føre med seg spesielle krav til luftfuktighet og jevn temperatur.

Historien om maktsenteret på Avaldsnes må likevel i hovedsak fortelles uten originalgjenstander. De mulige virkemidlene er mange.

Noen eksempler på hva som kan gjøres i den faste hovedutstillingen

- Vi kan gjenskape landskapet med alle storhaugene fra bronsealderen på en stor videoskjerm.
- Vi kan «rekonstruere» gravleggingen med Norges mest gullrike funn fra yngre romertid slik at folk får følelsen av å gå inn i gravhaugen der fyrsten ligger omgitt av sine praktfulle gjenstander.
- Vi kan vise en film om «Slaget på Blodheia» mellom Håkon den gode og sønnene til Eirik Blodøks.

- Vi kan la den mytiske kong Augvald stige fram som et hologram og fortelle om gudene han stammer fra og de kongene han er ættefar til.
- Vi kan lage et tablå der Storhaugfyrsten står ved siden av sitt praktfulle skip og mottar gaver fra representanter for frankerkongen.
- Vi kan lage en modell av den kongelige gravleggingen i Grønhaugskipet rundt 930, der Harald Hårfagre kanskje fikk sitt siste hvilested.

I fordypningsavdelingen vil utstillingene være en kombinasjon av faste og utskiftbare elementer. Avdelingen for ny forskning vil ha skiftende utstillinger.

*"Jomfru Marias Synål".
Sagnet forteller at dommedag
kommer når toppen av
bautaen rører kirkeveggen*

9.00 KONKURRANSETEKNISKE BESTEMMELSER

9.01 Vedlegg som inngår i programmet

- Flyfoto, Avaldsnes prestegård sett fra øst
- Flyfoto, Avaldsnes prestegård m. Bukkøy
- Diverse fotografier som viser innsikt og utsikt fra tomta
- Orienteringskart der enkelte kulturminner er markert, mål 1:1000
- Oversiktskart, mål 1:5000
- Oversikt over navn/steder
- Kart over byggetomt m.v, mål 1:1000

9.02 Befaring av konkurranseområdet

Konkurransedeltakerne er invitert til en orientering om oppgaven i Karmøy Rådhus og befaring i konkurranseområdet. Frammøte i Karmøy Rådhus, Kopervik den 10. november kl 11.00. Hvis været tillater, det vil turen fra Kopervik til Avaldsnes skje med båt på Karmsundet.

9.03 Spørsmål til forståelse av programmet

Spørsmål stilles skriftlig til konkurransesekretær Kjell Flotve, faks 52 85 73 60, merket ”Prosjektkonkurranse, Kulturhistorisk senter Avaldsnes” innen 10. desember. Spørsmålene blir anonymt forelagt juryen til uttalelse. Alle deltakerne vil få tilsendt oppstilling av samtlige spørsmål og juryens svar innen 20. desember.

9.04 Krav til innlevert materiale

- Beskrivelse av utkastet som kortfattet gjør rede for idéen, vurderinger og løsningsforslag, materialbruk, konstruksjoner, arealer og andre opplysninger til forståelse av utkastet.
- Ett sett av beskrivelsen klebes opp på plansje, 6 sett heftes i liggende A3-format sammen med nedkopierte tegninger påført korrekt målestokk.
- Tegninger klebet opp på plansjer i A1-format som gjør rede for:

Oversiktskart mål 1:1000 som viser disponering av arealer, bygninger, beplantninger, veier, stier, parkeringsplassen på kirkeplatået m.m.

Situasjonsplan mål 1: 500 inntegnet som takplan som viser adkomstforhold, terrengtilpasning m.m. Nødvendige terrengsnitt.

Samtlige planer av prosjektet i mål 1:200 påført rombetegnelser, areal og kotehøyder. Gulvplan med adgang til terreng må vise sammenhengen mellom terrengbehandling og innvendig arealdisposisjon.

Snitt i mål 1:200 (minst 2 stk) til belysning av utkastet

Samtlige fasader i mål 1:200

Eksteriør- og interiørperspektiv fra selvvalgt standpunkt, markert. Kan event. erstattes av modellfotos.

- Modell i enkel kompakt utførelse av prosjektet, mål 1: 500.

Andre tegninger eller vedlegg enn de som er nevnt, skal ikke avleveres.

Alle tegninger og vedlegg skal ha tydelig motto. Tegningene skal utføres i svart/hvitt og må egne seg for reproduksjon. Tydelige positive kopier kan godkjennes. Framstillingsmåten for perspektiver er valgfri. Påskrift og lignende som kan sette anonymiteten i tvil, må unngås.

9.05 Navneseddel

Navneseddel i lukket, ugjennomsiktig konvolutt påført utkastets motto, levers i samme pakke som utkastet. Når juryen har truffet sin avgjørelse, vil navneseddelen bli åpnet. Ved etterfølgende utstilling vil forfatterens navn bli angitt ved utkastet.

9.06 Innlevering av utkast

Utkastene leveres i mappe/stiv pakning påført motto, til Karmøy kommune, skole- og kulturetaten, Rådhuset, 4250 Kopervik. Omslag/emballasje skal merkes ”Prosjektkonkurranse, Kulturhistorisk senter, Avaldsnes.”

Konkurransebidragene skal være poststempelt innen 2. februar 2001. Utkast som sendes med offentlige transportmidler, skal være datostempelt senest samme dato. Gjenpart av forsendelses-kvittering påført utkastets motto, sendes til konkurransesekretæren omgående.

9.07 Forsikring

Innbyderen forsikrer innsendte utkast etter ankomst. Deltakerne må selv ta kopier av innlevert materiale.

9.08 Honorar

Hvert utkast som leveres med det ovenfor nevnte materiale og innenfor gitte frister, honoreres med kr 90.000. Hvert firma kan bare levere ett utkast.

Honoraret dekker alle kostnader ved firmaets deltakelse, inkl. befaringsreiser, prosjektering, kopiering, kontorutgifter m.m. Deltakerfirmaet fakturerer beløpet etter innlevering av utkast.

Deltakerhonorar skal ikke faktureres med merverdiavgift, siden konkurransen er et utredningsarbeid som etter gjeldende bestemmelser ikke skal tillegges mva.

9.09. Eiendomsrett og nytterett

Innbyder har den materielle eiendomsretten til de honorerte utkastene og beholder disse etter at juryen har avsluttet sitt arbeid. Innbyder og vinnende arkitektfirma står også fritt til å benytte idéer og løsninger fra samtlige utkast under den videre bearbeidelse og detaljprosjektering.

Innbyderen har rett til å stille ut/publisere alle innkomne utkast sammen med juryens kritikk og med navnene til forfatterne.

Det forutsettes at det firmaet som juryen har innstilt med sitt vinnerutkast, blir engasjert av innbyder/opplegsgiver når prosjektet skal videreutvikles og gjennomføres. Hvis prosjektet av uvisse grunner ikke blir videreført eller blir besluttet henlagt, har firmaet krav på en kompensasjon tilsvarende konkurransesummen.

9.10 Jury

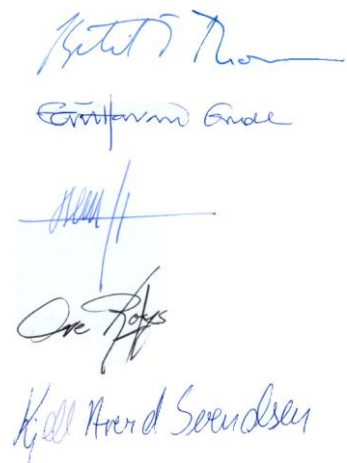
De innkomne utkast blir vurdert av en jury som leverer sin innstilling til innbyder Karmøy kommune. Juryen består av:

Kjell Arvid Svendsen, ordfører i Karmøy, juryens leder
Ove Røys, teknisk sjef i Karmøy, sivilarkitekt MNAL
Egil Harald Grude, fylkeskonservator i Rogaland
Kjetil Trædal Thorsen, sivilarkitekt MNAL, Snøhetta
Sten Jarle Helgeland, sivilarkitekt MNAL, Arkitektkontoret Brekke, Helgeland og Brekke,

Konkurransesekretær Trine Sylten, sivilarkitekt MNAL
Juryen har anledning til å knytte til seg spesielle rådgivere.
Juryens innstilling med kritikker vil bli sendt deltakerne.

9.11 Konkurransesekretær

Kjell Flotve
Karmøy kommune, Rådhuset, 4250 Kopervik
Faks 52 85 73 60

Handwritten signatures of the jury members: Kjetil Trædal Thorsen, Egil Harald Grude, Ove Røys, and Kjell Arvid Svendsen.

SEPARATE VEDLEGG

- Nedfotografert reguleringskart for Avaldsnes kulturvernområde
- Kartgrunnlag i mål 1:1000
- Kartgrunnlag i mål 1:500
- Konkurransmodell i mål 1:500 (Utleveres under befaringen)

- ”Idenotat for Nordvegen Historiesenter”
- ”Avaldsnes – Tusenårsstedet”

Arkitektprogrammet er utarbeidet av Marit S. Vea